

Ten eerste

Hoe moeilijk het voor een Hindostaanse is misbruik te melden, en welke verregaande gevolgen dat heeft, blijkt uit de zaak rond de directeur van een stichting die zich inzet voor emancipatie.

Door **Janny Groen** Illustratie **Rhonald Blommestijn**

Voor Hindostanen geldt na misbruik nog: beter zwijgen

‘T

tendentieuze berichtgeving, ingegeven door onzuivere motieven’, bedoeld om de nominatie voor de Joke Smit-prijs voor vrouwenemancipatie van S. N. te dwarsbomen. Met een stevig persbericht reageert de stichting Vobis/Hindustani op 14 december op het nieuws in *De Telegraaf* over haar vermeend handtastelijke directeur, tevens ambtenaar bij de gemeente Den Haag. ‘Genomineerde is pedo’, luidt de kop die tussen aanhalingstekens staat.

Vier geanonimiseerde bronnen vertellen over N.’s grensoverschrijdende seksuele gedrag, waaronder zelfs verkrachting. Het bericht verschijnt op 11 december, op de ochtend dat de Joke Smit-prijs in Amsterdam zal worden uitgereikt.

Minister Van Engelshoven van Emancipatie wordt overvallen door het ‘pijnlijke’ nieuws. In *De Ochtend* op Radio 1 zegt ze dat N. de keuze is van de jury en dat hij al genomineerd was voordat de beschuldigingen naar buiten kwamen. De minister en de jury besluiten N.’s kandidatuur te handhaven. N. (62), die door de jury wordt geroemd vanwege ‘de vele thema’s die hij bespreekbaar maakt’, wint de prijs niet.

In het persbericht blijft het stichtingsbestuur onverkort achter zijn directeur staan. Die ontkent alle aantijgingen. Met nadruk wordt gewezen op het feit dat alle bronnen anoniem zijn en drie van de vier geen aangifte hebben gedaan. De vierde bron wel, maar N. is in die zaak in 2014 ‘volledig vrijgesproken’. De stichting heeft een advocaat ingeschakeld. Het kort geding tegen *De Telegraaf* dient vandaag.

Dat persbericht is bij menig Hindostaan in het verkeerde keelgat geschoten, blijkt uit gesprekken van *de Volkskrant* met tien bronnen uit de gemeen-

schap, onder wie vier mannen. Allen vertellen over hoe groot de sociale gevolgen zijn voor vrouwen, en mannen, die de vuile was buiten hangen. Die worden volgens hen dwarsgezeten, uitgestoten, zwartgemaakt, tot suïcide gedreven. Hoe kan een stichting die zich inzet voor kwetsbare jongeren zo’n bericht naar buiten brengen, vragen ze zich af.

Waarom heeft het bestuur de vermeende slachtoffers niet serieus genomen en een onafhankelijk onderzoek aangekondigd? Nu had het alleen met de beschuldigde directeur gesproken. Een aantal bronnen wijst erop dat N.’s dochter Andjenie in het bestuur zit. Ze is penningmeester.

‘Nu lijkt de stichting tegen misbruikte meisjes die daar aankloppen te zeggen: ga eerst maar eens bewijs zoeken. Apart toch’, zegt een 30-jarige man die getuige was van N.’s ‘ongepast gedrag’.

Tijdens een zakelijk gesprek over mogelijke samenwerking zag hij N. flirten met een jonge stagiair. ‘Hij speelde met haar haar, streelde haar schouders, had zijn ogen voortdurend gevestigd op haar borsten en billen.’ Hij kreeg een ongemakkelijk gevoel. ‘Als hij dat al doet waar anderen bij zijn, hoe dan als hij alleen is met kwetsbare meisjes’, vroeg hij zich af.

Dansvloer

‘S. doet het zo subtiel, dat hij zijn gedrag lijkt te normaliseren’, zegt een 28-jarige vrouw die bij ook het overleg was. ‘Je denkt: ben ik nu gek? Is dit normaal?’ Na afloop bespraken de man en de vrouw het gedrag van N.. Bij nader onderzoek zagen zij op zijn Facebook ‘pikante foto’s’ van zijn stagiair. Zij besloten niet met de stichting in zee te gaan. De man: ‘Het voelde niet goed. Als een vrouw in zijn buurt is verandert zijn houding. Dan heeft hij geen zelfbeheersing.’

De vrouw heeft dat zelf ervaren na afloop van een informatieve bijeenkomst van de stichting. ‘Die bijeenkomsten worden weleens afgerond met een party’, zegt ze. ‘S. is heel actief op de dansvloer. Hij heeft veel invloed met zijn stichting, krijgt veel subsidies. Weinig mensen durven hem te weigeren. Hij wilde mij de dansvloer op krijgen, maar ik weigerde. Hij kwam naar mij toe, legde zijn hand op zijn schouder. Die gleed steeds verder naar beneden, van

WAT DOET STICHTING VOBIS/HINDUSTANI?

‘Geen enkel onderwerp is taboe’, meldt de stichting Vobis/Hindustani op haar website. De stichting is in 2002 opgericht om de ‘sociale cohesie en saamhorigheid, emancipatie, integratie en inburgering’ te bevorderen. Aanvankelijk voor de Hindostaanse gemeenschap. Om te benadrukken dat ook andere migratiegemeenschappen worden bereikt, is de naam vorig jaar veranderd in Vobis. In de bijna zestien jaar van haar bestaan zijn projecten geïmplementeerd over onder meer: de relatie ouders-pubers, huishoudelijk en seksueel geweld, armoede, loverboys, seksuele diversiteit, tienermoeders, suïcidaal gedrag, eerge-relateerd geweld. Van de gemeente Den Haag kreeg de stichting tussen 2012-2017 ruim 3,5 ton subsidie. Verder krijgt zij financiële steun van dertien fondsen, waaronder het Oranje Fonds, VSB Fonds en Kinderpostzegels.

mijn schouder, over mijn rug, richting billen. Ik keek hem strak aan, zei ‘nee’ en heb zijn hand weggeslagen. Maar kwetsbaarder meisjes durven dat niet.’

De man en vrouw willen, evenals de andere bronnen om hierboven omschreven redenen, niet met hun naam in de krant. Alle namen zijn bij de redactie bekend.

Socioloog Diana van Bergen, gepromoveerd op suïcidaal gedrag van migrantenmeisjes, heeft alle begrip voor de gewenste anonimiteit. ‘In de Hindostaanse gemeenschap weet men wat voor ernstige gevolgen het voor vrouwen zal hebben en dat iedereen er schande van zal spreken. Dus zullen veel mensen het in de doofpot willen houden.’

Aangifte doen is volgens Van Bergen helemaal een brug te ver en ligt vooral gevoelig als de dader een goede bekende of familie is. ‘Je kunt er maar beter over zwijgen. Anders word je door de familie en kennissen met de nek aangekeken. Want je zult het wel over jezelf hebben afgeroepen, wordt gezegd. Het kan gevolgen hebben voor de huwelijkskansen van de misbruikte vrouwen of uitlopen op een scheiding. Het gebrek aan affectie en geborgenheid van de naaste omgeving, leidt nogal eens tot suïcidaal gedrag.’

Toch heeft Avanti (een gefingeerde naam) een half jaar nadat ze zegt te zijn misbruikt door N. aangifte gedaan. Dat was in mei 2013. ‘Ik heb er al die tijd mee rondgelopen. Op de een of andere manier denk je dat het je eigen schuld is. Je bent niet meer schoon.’

Ze was naar eigen zeggen 13 toen het gebeurde en was al twee jaar betrokken bij de stichting Hindustani. Avanti was ‘close’ met N. en zijn familie. ‘Ik was het kleine zusje. Ik had nooit problemen met hem gehad. Hij maakte wel vaak opmerkingen over jonge vrouwen. ‘Ik zou weleens met haar in bed willen slapen’, zei hij bijvoorbeeld over een stagiair.’

Een dag voor het misbruik, op 23 november 2012, de datum staat in haar geheugen gegrift, had de stichting een bijeenkomst in een buurthuis. Avanti was er bij, met nog vier of vijf andere meisjes. ‘Hij bracht de meisjes altijd thuis met zijn auto. Ik werd als laatste afgezet. Toen ging zijn hand over mijn been, steeds hoger, steeds dichterbij mijn kruis. Er is verder niets gebeurd, maar ik had er wel een naar gevoel bij.’

De volgende avond zou ze met N. en

Ik heb er al die tijd mee rondgelopen. Op de een of andere manier denk je dat het je eigen schuld is. Je bent niet meer schoon

Avanti deed aangifte van misbruik tegen S.N.

diens dochter naar een Hindostaans feestje gaan. Vreemd is dat niet voor een minderjarige, zegt Avanti. Er was ook familie van haar bij. Ze kreeg een sms’je. Hij wilde dat ze eerder dan afgesproken naar zijn huis zou komen om huiswerk te maken. Ze wilde niet, maar kon het niet uitleggen. Ze werd toch bij hem afgezet door een familielid. Volgens Avanti werd ze vervolgens misbruikt. N. ontkent dat tot op de dag van vandaag.

Ze wist zich geen raad met de situatie. Is nog enkele maanden bij de stichting

Seksuele intimidatie **Ten eerste**

gebleven. Speelde onder andere Zwarte Piet met N.'s dochter op het Sinterklaasfeest. 'Ik kon hem niet aankijken. Zo ging het niet langer.' In april 2013 sprak ze erover met een familielid, met wie ze in mei aangifte deed. 'Eindelijk stond er iemand naast me.'

'Wild vlees'

Op 29 augustus 2014 zat Avanti in de rechtszaal. 'Ik zat er ingedeukt bij, heb tijdens de zitting gehuild.' Het Openbaar Ministerie eiste vijftien maanden celstraf. N. werd vrijgesproken, omdat de aanranding niet wettig en overtuigend bewezen kon worden. Avanti was de enige getuige. Wat zij verteld had aan een familielid was 'hearsay' en geen overtuigend bewijs.

'Ik wist toen niet dat ik een eigen advocaat had kunnen inschakelen. Ik heb ook geen gebruikgemaakt van mijn spreekrecht als slachtoffer. Nu weet ik dat je als slachtoffer een artikel 12-procedure had kunnen starten. Toen wist ik niets. Ik was een kind, stond tegenover een volwassen man.'

De affaire heeft haar 'best wel lang achtervolgd', zegt Avanti. 'De stichting was als een familie. Die was ik kwijt. Ie-

deren zei gelijk: 'Hij heeft het niet gedaan.' Niemand vroeg hoe het met mij ging.'

Ze is in therapie geweest en heeft het kunnen afsluiten. Toen bekend werd dat N. genomineerd was voor een emancipatieprijs, heeft ze geen moment gearzeld haar medewerking te verlenen aan publicaties over zijn gedrag. Ze zoekt nog altijd gerechtigheid. De rechtszaak heeft haar die niet gebracht.

Avanti: 'Niet alleen voor mezelf. Ook voor andere meisjes die wellicht nog door hem worden betast of aangerand. In mijn tijd bij de stichting kende ik nog een meisje dat door hem is misbruikt. Zij heeft altijd gezwegen. Het is ook moeilijk je mond open te doen. Nu zie je ook weer dat zelfs vrouwen achter hem blijven staan. De zogenaamde slachtoffers zouden jaloers zijn. Ik was 13, jaloers op wie? En waarom zou ik zijn gaan liegen?'

Na de publicatie in *De Telegraaf* bleef het stil in Hindostaanse kringen. Je komt niet zomaar op voor misbruikte vrouwen, zeggen de bronnen van *de Volkskrant*. Die vrouwen zijn gebrandmerkt. Ze zijn 'wild vlees', of 'een beschadigd goed dat nooit meer gerepareerd kan worden'. Ingebakken is de angst voor *manai ka boli*, ofwel: wat gaan anderen zeggen?

VERKRACHT EN DAARNA ZWARTGEMAAKT DOOR DE FAMILIE

Sociologe Diana van Bergen interviewde voor haar onderzoek onder anderen een jonge Hindostaanse vrouw die op heftige wijze is verkracht. Haar hele familie probeerde haar zwart te maken. 'Er worden dingen gezegd als 'je hebt er zelf voor gezorgd, het kwam door 'de manier waarop je je kleedde, je bent een hoer, een slet, je bent helemaal niet verkracht', vertelde ze. Vol afschuw werd ze aangekeken. Niemand wilde meer naast haar zitten, 'alsof je vies was of een ziekte had'. De vrouw deed een zelfmoordpoging. Enige

tijd later probeerden haar ouders haar te koppelen aan een Hindostaanse man. Die vroeg of ze nog maagd was. Ze biechtte haar verkrachting op. De man nam direct de benen. Ze is ook misbruikt door een huisvriend. Dat is lang verborgen gebleven voor haar ouders. Toen het misbruik aan het licht kwam, liet haar moeder haar vallen als een baksteen. Ze beet haar dochter toe: 'Je bent gewoon een hoer. Je slaapt met iedereen. Je hebt met hem geslapen omdat je niemand anders kon krijgen.'

Directeur Shirin Musa van Femmes for Freedom, die opkomt voor de rechten van vrouwen, staat vanaf het begin van de affaire pal achter de vrouwen die N. beschuldigen. In het *Telegraaf*-artikel hekelde Musa, zelf geen Hindostaanse, de nominatie. De stichting Vobis/Hindustani heeft bedreigd haar ook voor de rechter te dagen.

Intimiderend werkt 'die juridische krachtpatserij' die boven op *manai ka boli* komt zeker, zegt Sarita Pherai, een van de weinigen die zich wel durven uiten op sociale media. Pherai, die N. niet kent, heeft zich losgemaakt van de Hindostaanse sociale controle.

'Het wordt tijd dat de MeToo-discussie in de Hindostaanse gemeenschap ook volop gevoerd gaat worden', zegt Pherai. 'Hindostaanse mannen kunnen handtastelijk zijn, zeker als ze gedronken hebben. In onze cultuur is het heel moeilijk om een beroep te doen op hulpprogramma's. Verkrachting, huiselijk geweld, huwelijks gevangenschap: alles blijft binnenshuis. Naar buiten toe is het een en al *natak* (toneel). Hindostanen lijken super geïntegreerd, maar velen hebben een masker op.'

De vrouwen die zich wel roeren - onder wie onderzoekster Anita Nanhoe, auteur van *Eer en partnergeweld onder Hindostanen* - manen de Haagse gemeenteraad tot actie. Nanhoe: 'Het Haagse college wist dat N. in 2014 vervolgd is wegens verkrachting van een 13-jarig meisje. Maar toch bleef het zijn emancipatieprojecten faciliteren. Hoe kan dit?'

De tegenwerping dat hij is vrijgesproken slikken de vrouwen niet zonder meer. Zedenzaken zijn vaak lastig te bewijzen, wegens gebrek aan getuigen. Op Facebook refereren ze daar inmiddels aan met het bericht: 'Dat S. N. is vrijgesproken wil nog niet zeggen dat hij het niet heeft gedaan.'

WEERWOORD

De stichting laat op vragen van *de Volkskrant* weten dat de heer N. de beschuldigingen blijft ontkennen. Op zijn verzoek vermeldt *de Volkskrant* alleen zijn initialen. De stichting wijst erop dat het voor haar directeur lastig is zich te verweren tegen anonieme beschuldigingen. Ook benadrukt de stichting dat hij in de rechtszaak is vrijgesproken. De stichting overweegt wel nader onderzoek te verrichten.